

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemni podelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
a Din 2., do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3. — večji inzerati petič
vrsta Din 4. — Popusti po dogovoru. Inzeratni glasnik posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25. Rokopis se ne vračaja.

Uredništvo in upravnništvo
Ljubljana, Knažova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190
NOVO MESTO, Rbljanska c., tel. št. 26. — Jesenice, Ob kolodvoru 101. —
sem zelo oslabil, ker sem imel

Morilci blagajnika Pantelića zasačeni?

Dve bitki med orožniki in neznanimi zločinci, prva v Kokri, druga na avstrijski meji pri Jezerskem — En zločinec ubit, eden ranjen, eden orožnik lahko, drugi težko ranjen — Mobilizacija orožništva in policije

Ljubljana, 21. oktobra.

Snoči sta orožniki kaplar France Snuderl in orožnik Meglič na patroliranju v Kokri blizu gostilne »Kanonir« nalezela na tri sumljive neznance, katerih zunanost se je precej ujela z opisom zasledovanih morilcev carinskega blagajnika Gvozdena Pantelića. Snuderl in Meglič sta zahtevala, naj se legitimirajo, namesto tega pa so vsi trije potegnili iz žepov samokrese in začeli streljati na orožnika. Oba orožnika sta bila ranjena, Meglič v nogo nad kolonom, Snuderl pa v trebuh, kljub temu pa sta imela še toliko moči, da sta bliskoma snela puške in začela streljati na napadalce. Enega sta ubila, drugega pa ranila. Ranjenec in njegov tovariš sta pobegnili. Težko ranjena orožnika ju seveda nista mogla zasledovati.

Podrobno poročilo o drznem napadu na orožnika je priobčilo že današnje »Jutro« v svoji drugi izdaji, ki je bila v Ljubljani hipoma razprodana. Vest je seveda zbudila v Ljubljani splošno senzacijo. Pripomniti je treba, da je bilo »Jutro« edini list, ki je prinesel vest o spopadu med orožniki in zasledovanimi razbojniki. O nadaljnjih dogodkih smo prejeli nastopna poročila:

Podrobnosti napada v Kokri

Jezersko, 21. oktobra. Napad na oba orožnika je bil izvršen točno ob 8.15 in sicer kake štiri korake od gostilne »Pri kanonirju«, na poti med Spodnjim in Gornjim Jezerskim. Orožnika Meglič in Snuderl sta ustavila sumljivo trojico s klicem »stoj!« in naperila proti njim puške. Največji je skočil v tem hipu bliskoma naprej in v hipu dvakrat ustrelil proti orožnikom z dvema pištolama. Oba strela sta pogodila, orožnika sta se zgrudila, kljub temu sta pa proti strelcu oddala tri strele iz karabink. Zadel sta napadalca, ki se je mrtev zgrudil. Ena krogla je zadel v tilnik, druga pa je skozi hrbet prodrla naravnost v srce. Kot rečeno, se je napadalec takoj zgrudil; videti je bilo, da je hotel še nekaj reči, pa mu je glas zamrl v ustih in je naslednji hip izdihnil. Druga dva sta pobegnila, eden proti avstrijski meji, drugi pa proti Kokri.

Streljanje so čuli iz gostilne in nekateri bližnji sosed, ki so takoj prihiteli orožnikom na pomoč. Orožnik Snuderl se je kmalu onesvestil, prenesli so ga bližnjo hišo, dokler ni prišel župan Muri, nakar so oba ranjenca z avtom prepeljali v Kranj, kjer jima je nudil dr. Bežek prvo pomoč. Iz Kranja so ju prepeljali v ljubljansko bolnico.

Kakor pripovedujejo domačini, so videli sumljivo trojico počasi korakati proti gostilni. Spetoma so vsi trije ustavili nekoga kolesarja in ga hoteli nagovoriti, ta se jih pa je ustrašil in pobegnil proti Jezerskemu.

Kdo je ubiti morilec?

Kranj, 21. oktobra. Pri ubitem morilcu so našli tri robove in 10 šilingov ter dve avtomatski belgijski pištoli, kalibra 8 do 9 mm. Na robcih sta bila monograma A. S. To je bilo vse, kar je imel ubiti pri sebi, drugega niso našli in zato doslej njegove identitete še niso mogli ugotoviti.

Neznaneč utegne biti star 28 do 30 let, je srednje velike postave, kostanjevih las in bolj slok. Na sebi je imel črnkasto obleko, po vsej njegovi zunanosti in opisu, ki so ga imeli orožniki od ljubljanske policije za zasledovanega morilca, je skoro gotovo, da je ubiti eden izmed zasledovanih morilcev. To je ugotovil tudi na Jezersko došli šef kriminalnega oddelka ljubljanske policije g. Fran Zajdel.

Neznaneč je bil zadet od zadaj v hrbet, krogla je izstopila na popku, razmesarila mu čreva in drob in je najbrž povzročila njegovo takojšnjo smrt. Kakor so ugotovili orožniki, je mož z obojestransko streljal na Megliča in na Snuderla ter ju ranil. Že ranjena orožnika sta se še vedno borila z njim, Meglič je tekel še kakih 15 m za njim, kljub temu, da je imel prestreljeno nogo.

Ze snoči so bile avizirane vse bližnje orožniške postaje, obveščena je bila obmejna orožniška postaja na Jezerskem, finančni stražniki in cariniki,

nemudoma so pa orožniki v Kranju obvestili tudi avstrijske obmejne oblasti na Koroškem.

Policijski pes v akciji

Ljubljana, 22. oktobra. Uprava ljubljanske policije je bila obveščena o spopadu med morilci in orožniki v Kokri ob 23.15. V omenjenem času so namreč v ljubljansko bolnico že pripeljali obe žrtvi spopada, orožnika Megliča in njegovega tovariša Snuderla. Stražnica v Šiški se je zanimala, kam tako pozno drvi rešilni avto in kje je bil, ter zvedela o spopadu v Kokri. S stražnice so telefonično obvestili policijsko upravo. Upravnik dr. Guštin je takoj sklical kriminalne uradnike, jih obvestil o dogodku ter odredil, da se nemudoma odpelje oddelke policije kriminalnih uradnikov in agentov na Jezersko. V dveh avtobusih, ki ju je dala na razpolago mestna občina, se je ob dveh jutraj odpeljala na Jezersko 26 policijskih stražnikov pod vodstvom poveljnika policijske straže Bedenka in dveh uradnikov straže, v drugi avtobus pa se je natrpalo okoli 20 orožnikov ljubljanske orožniške komande in osem policijskih agentov. Policijski komisar Kos in šef kriminalnega oddelka Zajdel sta se že malo preje v osebnem avtomobilu odpeljala na Jezersko. Z ljubljanske policije uprave so pozno ponoči obvestili o morilcih policijo v Celovcu in avstrijske obmejne oblasti ter jih zaprosili, naj jim pomagajo pri zasledovanju zločincev, oziroma naj mejo zapro. Policia je tudi prosila za dovoljenje, da smejo naši kriminalni organi v slučaju potrebe čez mejo in je dobila tozadevno dovoljenje.

Z agenti se je odpeljal tudi policijski uradnik g. Podobnik z dresiranim policijskim psom. Takoj po prihodu v Kokro je stopil pes v akcijo in začel slediti morilec. Kakor nam poročajo, je pes takoj ubral pravo sled ter je za nekim plotom, kamor se je bil zavlekel ranjeni morilec, šel dolgo časa za sledjo, ki je vodila proti meji. Proti jutru je psu izbrislal sled dež, ki je začel polagoma rostiti.

Mobilizacija orožnikov

Jezersko, 21. oktobra. Takoj po nočnem spopadu med orožniki in morilci so bile obveščene vse orožniške postaje, katerih posadke so že dobro uro pozneje prihiteli na lice mesta. Prišli so orožniki iz Kranja, Predvorja, Podbrezja, Sv. Ane, Tržica, Beguni, Radovljice, Senčurja. Z Bleda je prišel orožniški komandant kapetan Kovinčič, ki je prevzel poveljstvo nad orožniškimi četami, iz Kranja pa podporočnik Mašič. Orožniki so takoj začeli z zasledovanjem beguncev, od katerih je bil eden najbrž ranjen. Proti jutru so prišli na pomoč tudi orožniki ljubljanske orožniške šole ter ljubljanska policija pod poveljstvom g. Bedenka. Čim so dospeli na Jezersko, so začeli posamezni oddelki prodirati v hribe proti meji.

Točen opis ubitega zločincea

Ubiti neznaneč je bil zelo dobro obločen, imel je popolnoma novo suknjo, skoro novo obleko, sweater, moderno kravato, nov ovratnik. Njegovi lasje so rdečkasto kostanjevi, oči so rjave. Po fiziognomiji sodeč gre za južnjaški tip. Zadet je bil od dveh strani od zadaj z dvema streloma. Orožnika, ki sta ga preganjala, sta ga ustrelila kljub temu, da sta bila oba težko ranjena.

Pri ubitem so našli dve pištoli, eno sistema Steyer, drugo sistema Walter, z okrog 30 naboji. Ropar je streljal iz obeh pištol.

Nova bitka med orožniki in morilci

Jezersko, 21. oktobra. Naš poročevalec, ki se je že ponoči z avtomobilom odpeljal na Jezersko, nam poroča:

Danes dopoldne je položaj nastopen: Orožniki in policija so obkolili vse gozdove, blokirali in hermetično zaprli mejo, tako da je vsak beg nemogoč. Tudi, če bi se beguncem posrečilo pobegniti na avstrijsko zemljo, ne morejo uti, ker so avstrijske oblasti že obveščene. Vse kaže, da bo usoda obeh

ostalih — če že ni — kmalu zapečatena. Okoli pol 9. je bilo na Jezerskem čuti precej močno streljanje, ki je prihajalo z meje. Padlo je okoli 20—30 streliv. Najbrž je nastal nov spopad med orožniki in policijo na eni ter zasledovanima beguncema na drugi strani. Dobro je bilo mogoče razlikovati pokanje samokresov in pa rezke strele pušk. Podrobnosti o tem spopadu še niso znane.

Jezersko, 21. oktobra. (Ob 11.30). Podrobnosti o bitki med orožniki in begunci doslej še ni. Spopad se je vršil tik ob avstrijski meji, visoko v hribih, kake dve uri od Jezerskega. Zato se doslej še nihče od orožnikov in policije ni mogel vrniti. Na Jezerskem vsak hip pričakujejo povratka orožnikov.

Komisijonelni ogled ubitega begunca

Jezersko, 21. oktobra. Dopoldne se je vršil komisijonelni ogled trupla ubitega begunca. Pri njem so našli 6 šilingov, 2 Din in 3 robove. Na glavi je imel klobuk, ki je bil kupljen v Parizu. Klobuk je bil polnoma nov, sploh je bil begunc v popolnoma novi opremi. Na sebi je imel poleg lep obleke tudi novo suknjo, njegova srajca je bila popolnoma sveža, čevlji so bil skoro novi z gumijastimi podpetniki. Po vseh znakih sodeč je bil ubiti dijak. Važna okoliščina

Kaj pripoveduje ranjeni orožnik

Lahko ranjeni orožnik Meglič pripoveduje o usodnem spopadu z razbojniki — Vestnost in junaštvo naših orožnikov

V veliki dvorani I. nadstropja kirurškega oddelka splošne bolnice ležita žrtvi svoje vestnosti in junaštva v svoji težki in nevarni službi. Prve besede, ki jih je izgovoril težko ranjeni Snuderl v kuhinji »pri kanonirju« so namreč bile:

»Samo da sem storil svojo dolžnost, potem pa vseeno, kaj bo z menoj...«

Lažje ranjeni Meglič je pa pripomnil z enakim zadoščenjem, da jima je uspelo zaslediti morilec:

»In tako pravim tudi jaz, da sem srečen, ker je obstal vsaj eden, čeprav imava tudi midva luknje v telesu.«

To je junaško preziranje lastnega življenja, ki nam z epično lapidarnostjo dokazuje, kako izvrsten duh vlada v našem orožništvu.

Najprej sem stopil k srednji postelji na levi strani dvorane, kjer leži bled in onemogel v treh ranjenih Franc Snuderl. Samo pogledal me je blede mož in težko vzdihnil, da ne more niti glave premakniti, niti govoriti. Zagotovil sem junaški žrtvi, da ga ne mislim nadlegovati, saj bo lahko vse natanko povedal, ko silne bolečine ponehajo. Simpatični črnolasi mož je bolj šibke a mišičaste postave, star je 30 let in kmečki sin iz okolice Maribora. Slučaj je, da sta istega dne z Megličem stopila v orožniško službo in isti trenutek dokazala, kako globoko pojmujeta svojo težko službeno dolžnost.

Naglo sem se poslovil in stopil k predzadnji postelji na desni strani. Mlad, zal korenjak leži na njej in v drobne kodre so mu posvalkali od bolečin polni plavi lasje. V Centbi, četrti ure od Poljne Lendave je bil rojen pred 28 leti in kmalu bo 7 let, ko sta s Snuderlom prišla k orožnikom. Na Jezerskem še ni niti mesecev in bi se bil moral v kratkem vrniti nazaj v Lož pri Rakeku, na svojo matično postajo.

Lahko ranjeni Meglič se spominja vseh podrobnosti spopada, kljub temu, da je izgubil mnogo krvi in se do Kranja, kamor je oba ranjenca pripeljal g. Ofner s svojim avtomobilom že ob pol 23. trikrat onesvestil. Čeprav čuti v stegnu hude bolečine, le redko trenje z očmi od bolečin in živahno pripoveduje:

Ker sva bila že 74 ur v službi zaradi umora, sva precej utrujena šla z orožniške postaje na Jezerskem in prišla že na most pred znano gostilno »Pri kanonirju«, kjer sva v daljavi kakih 10 korakov zagledala iz megle in teme stopiti tri moške. Kakor bi bila že prej slutila, da stojiva pred važnim dododom, sva se pravkar menila. kako srečna bi bila, če bi nama morilci

za nadaljnjo preiskavo je pa nedvomno dejstvo, da so našli pri ubitem geografsko karto

specijalko Ljubljana-Celovec

Na tej karti so si begunci zaznamovali, odnosno izrezavali pot, ki so jo doslej prehodili. Iz tega bi se dalo sklepati, da so begunci identični z zasledovanimi morilci in da so imeli namen pobegniti v Avstrijo, za kar so bili že temeljito pripravljeni. Nepojasnjeno je pa seveda še vedno vprašanje, ali gre res za morilce blagajnika Pantelića in če gre, kdo so, kakšne namene so imeli in kaj jih je napotilo, da so napadli carinarnico in umorili blagajnika Pantelića. Mnogi znaki pričajo, da Pantelić ni padel kot žrtev navadnega roparskega umora.

Aretacija sumljivega neznanca

Jezersko (Ob 12.30). Danes dopoldne so avstrijske oblasti aretirale nekoga neznanca, ki je baje v zvezi z umorom v Ljubljani. Avstrijski orožniki so ga izročili našim obmejnim oblastem, ki bodo skušale dognati kdo je.

Podrobnosti o spopadu med orožniki in drugima dvema beguncema še niso znane.

padli v roke, saj sva vedela že iz naredb višje orožniške oblasti, kako važno službo opravljava. Orožniški postaji na Jezerskem je bilo namreč naročeno, da odgovarjamo orožniki, če morilci pobegetjo čez Jezersko v našem okolišju v Avstrijo.

Možje so se nama zdeli sumljivi. V trenutku sva se postavila kake tri korake daleč od njih na levo stran ceste in zaklicala:

„Stojte! Kam greste?“

A oni so že stali nama nasproti v strelski črti in dva sta tiščala roke v žepu, le »črne« je držal desno roko za seboj. Posvetil sem z električno lučjo in hotel storiti korak naprej, da ga prebodem, a

Že so počili strel iz treh revolverjev

in noga me ni več držala tako, da sem se zgrudil. Dva zločincea, namreč »črne« in drugi, sta stekla proti Kranju, tretji, ki sem na njem jasno videl grbo, je pa stekel v nasprotno smer proti Kranju. Ko sem opazil, da beže, sem sprožil leže strel na »črne«, ki je takoj zakričal. »Joj, jo!«, se obrnil proti meni, se enkrat ustrelil in se zvrnil vznak na tla. Takoj sem sprožil še dva strela na drugega, ki se ni zdi, da je bil plav, in jasno sem slišal, tudi njega vzklikniti »Joj!«. Videl sem pa tudi, čeprav sem ležal na tleh, ležati pred seboj »črne« in drugega izginiti v megli kakih 15 korakov daleč od sebe. Nato me je obšla slabost in ne vem se spominjati, kaj se je dogajalo nekaj trenutkov pozneje. Spominjam se pa dobro, da je bil »črne« večji od tovarišev.

Snuderl je skočil za grbastim kakih 20 do 30 korakov, a grbasti je pričel skakat: v cikcak črti z ene strani ceste na drugo, se nenadoma obrnil in oddal strel, ki je

podrl Snuderla

Tedaj sva bila z Snuderlom najmanj 40 korakov narazen. Menda se je Snuderl takoj dvignil in šel sam k cestarju Francetu Šenku, po domače Skalarju, v hišo nad cesto na gričku klicat ljudi. In res so takoj prihiteli od »Kanonirja« in z vseh strani prestrašeni gledalci. Hitro sem naročil nekemu dekletu, naj teče javit na Jezersko žandarmerijski postaji, da sva ranjena. Nato so pa naju odnesli h »Kanonirju« v kuhinjo, kjer so naju obvezali. Na moje besede, naj gredo pogledat, če je črne mrt, so mi povedali:

da bruha kri

in mislim po tej krvi, da je bil zadet v tilnik ali v hrbet. Kot rečeno, mi je skoraj takoj, ko sem bil zadet pala puška iz rok

že polne čevlje krvi

Ko sva šla mimo znane gostilne »Pri Hudinu«, ki je pred kratkim pogorela in sva se, kakor sem že omenil, pogovarjala, kako imenitno bi bilo, če bi se nama posrečilo najti zločince, sem ob pogledu na most nehote pomislil, da bi bilo nerodno, če bi zločince srečala na mostu, ker tam ni nobenega zaslona. Trenutek nato sva pa v resnici sama občutila to slučajno srečo, da se nisva mogla zavarovati niti z drevesom, niti s skalo, niti skočiti v jarek.

zadeti Snuderl je še streljal

na grbastega, ki je težko tekel in Snuderl misli, da je najbrž obležal za kako skalo, ker je bil skoro gotovo zločinec zadet.

Ko so naju v kuhinji »Pri kanonirju« za silo prevezali, sem takoj naročil izprazniti puško, da ne bi kak nepoklican človek v razburjenju še streljal z njo. Ko so izpraznili puško, sem videl, da sem oddal tri strele.

Ko nas je g. Ofner pripeljal s svojim avtomobilom iz Kranja, sta nas takoj sprejela dva zdravnika, ki sta obvezala Snuderla. Mene pa ni bilo treba niti obvezati, ker mi je krogla šla sredi stegna na znotranji strani v meso in zadaj izstopila. Pri tem mi je pa prebila žilo in iz nje brizgnila kri s tako silo, da je bil oškropljen most. V Ljubljano nas je rešilni avtomobil krantskega prostovoljnega gasilnega društva pripeljal blizu polnoči in ob pol 1. je bil Snuderl že operiran, česar pa pri meni ni bilo treba. Kakor se vidi po rani, sem bil zadet v trenutku, ko sem vrgl električno luč iz rok in se postavil na »gotovo« pred nasprotnikom, da bi streljal, vendar je bila sreča, da nisem bil huje zadet, ker je morilec vzel električno luč za trenutek vid. Danes me rana sicer zelo boji, še bolj me pa boli težka usoda mojega tovariša in prijatelja.

Eksplodizija v bratislavski tvornici municije

Bratislava, 21. oktobra. V delovni dvorani municijske tvornice Rot d. d. se je večeraj popoldne dogodila velika eksplozija. V izolirani dvorani je iz stroja padla strelna kapica v kot, kjer je bilo več kilogramov eksplozivnih snovi. Takoj se je dogodila huda eksplozija. Dvorana je bila takoj v plamenih. Delavke so v gorečih oblekah pobegnile na dvorišče, kjer so jim nudil prvo pomoč. Sedem delavk je bilo s težkimi opeklinami prepeljanih v bolnico. Tri so že umrle. Tudi stanje ostalih je smrtonosno.

Revolucionarji v Braziliji zmagoviti

Rim, 21. oktobra. AA. Po poročilih iz Brazilije so uporniške čete zmagovito napredovale in vdrele v ozemlje države Sao Paulo, dočim se zvezne čete naglo umikajo.

Newyork, 21. oktobra. Brazilski revolucionarji javljajo, da so zasedli mesto Viktoria v državi Espírito Santo.

Modernizacija praške policije

Praga, 21. oktobra. Praška policija bo dobila v kratkem tanke za vodo in bombe s plinom, ki povzročajo solze. Tanki bodo vozili 6 hl vode in bodo lahko spuščali ostre vodne curke na 200 m daleč. Tanki in bombe bodo služili proti demonstracijam.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.75, Berlin 13.45, Bruselj 7.874, Budimpešta 9.885, Curin 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 796.5, London 274.38, Newyork 56.335, Pariz 221.59, Praga 167.11—167.91 (167.51), Trst 295.68.

INOZEMSKA BORZE.
Curin: Beograd 9.1280, Pariz 20.22, London 25.03625, Newyork 515.05, Bruselj 71.85, Milan 26.98, Madrid 53.5, Berlin 122.75, Dunaj 72.68, Sofija 3.735, Praga 15.285, Varšava 57.70, Budimpešta 90.20, Bukarešta 3.06.

Agrarna konferenca v Bukarešti

Pogajanja za izločitev medsebojne konkurence — Prihodnja konferenca bo najbrž novembra v Beogradu

Bukarešta, 21. oktobra. AA. Delo agrarne konferencie je bilo včeraj osredotočeno v strokovnih komisijah. Jugoslovanski delegat je predsedoval drugi komisiji, ki ima nalogo, da prouči praktična sredstva za pospešitev izvoza agrarnih proizvodov. Komisija je zaključila delo na podlagi obširnega poročila tretjega jugoslovenskega delegata dr. Juraja Tomičića. Jugoslovanski delegat je podrobno opisal metode, ki se jih poslužuje jugoslovenska vlada in ki je ustanovila Privilegirano izvozno družbo. Nato je poljski program in organizacijo te družbe. Svoje poročilo je končal dr. Tomičić s pozivom na prisotne delegate posameznih držav, naj vplivajo na to, da njihove vlade ustanove podobne zavode. Komisija je sprejela na podlagi tega referata resolucijo, ki bo predložena danes plenumu. Resolucija se glasi:

V skladu s sklepi v Varšavi opozarjajo strokovnjaki, zbrani v Bukarešti na potrebo čimprejše ustanovitve posebnih ustanov za organizacijo izvoza, ki bi mogle koordinirati, osredotočiti in nadzirati izvoz in določevati količino najvažnejših izvoznih premetov, ki odgovarjajo potrebam potrošnih tržišč. Države, ki imajo podobne organizacije, naj čimprej predlagajo drugim državam, ki so bile zastopane na konferenci v Varšavi in ki so zainteresirane na izvozu istih premetov, direktna pogajanja, ki naj izločijo njihovo medsebojno konkurenco. Obenem naj ta pogajanja omogočijo kontrolo nad izvozom teh premetov. Sporazum v tem vprašanju naj omogoči nadalje

ne širše sporazume, da se organizira izvoz in uvoz iz teh držav v Evropo in v prekomorske države.

Po soglasnem sprejetju te resolucije je dr. Tomičić s pooblastilom jugoslovenskega ministra za trgovino in industrijo Juraja Demetroviča povabil predstavnike in strokovnjake, naj se sestanejo v začetku novembra v Beogradu. Ta predlog je bil sprejet z odobravanjem. Mnogi delegati so izrazili svoje zadovoljstvo, da bo vprašanje izvoza agrarnih proizvodov preneseno na praktično polje v Beogradu, kjer že obstaja ustanova za organizacijo izvoza.

Drugi komisiji je predsedoval načelnik ministrstva za poljedelstvo Stojković. Komisija je razpravljala o vprašanju agrarnih kreditov. Na predloga g. Delije, tehničnega zastopnika Narodne banke v Varšavi je bil sprejet sklep, da se konferenca zaključi danes. Plenarna seja bo danes popoldne. Na seji bodo glasovali o resoluciji strokovnih komisij.

Bukarešta, 21. oktobra. Kakor se sedaj potrjuje, je imel francoski trgovinski minister Flandin, ki je včeraj odpotoval iz Bukarešte, z ministrskim predsednikom Mironescom in kraljem Karolom važne razgovore o kreditih Francije za Rumunijo. Po Flandinovih izjavah smatra Francija vprašanje kreditov za nerazdružljivo z velikimi dobavami francoske težke industrije. Razen tega zahteva jamstva v tej obliki, da bo dobil francoski stabilizacijski komisar pri rumunski Narodni banki dalekosežnejše pravice.

Odhod polkovnika Švabića

Polkovnik Švabić je včeraj napravil obisk pri mestnem županu dr. Dinku Pucu, nato je po obiskal še nekaj svojih prijateljev iz 1. 1918. Popoldne si je s tajnikom Aerokluba dr. Rapetom ogledal ljubljanski Grad in si dal razkazati vso okolico. Z gradu je odšel v hotel Bellevue, da tudi s te strani vidi Ljubljano. Potem se je pa odpeljal v Švabićevo ulico, da si ogleda to vidno priznanje svojih zaslug s strani mesta Ljubljane.

Davi se je z brzovlakom, ki odhaja ob 9.30 iz Ljubljane odpeljal polkovnik Švabić v Beograd. Na kolodvoru so se od oddičnega gosta poslovili župan g. dr. Dinko Puc, načelnik Adolf Ribnikar, podpredsednik Aerokluba inž. Zupancić in tajnik dr. Rape. Opravil se je pa predsednik gosp. Rado Hribar, ki je moral že poprej odpotovati z ekspresom. Ob odhodu je polkovnik Švabić naročil dr. Rapetu, naj sporoči Ljubljani naslednje zahvalo:

»Odlazeči iz vaše srede ja sam po drugi put doživeo najprijetnejše utise, zbog čega najsrdačnije zahvaljujem svima, koji su potpomagali kod slavlja i molim Ljubljano, da bude uverena, da sam uvek spreman staviti joj sve svoje snage na raspoložjenje do groba.«

Prav prijazno je pa polkovnik Švabić gospodu županu izrazil svoje veselje nad velikim napredkom in naglim razvojem Ljubljane ter poudaril svojo najiskrenejšo željo, da bi se Ljubljana za njegove usluge oddolžila s čim večjim podpiranjem civilne avijatike.

Odkritje spomenika Srečku Puncerju

se je izvršilo ob veliki udeležbi občinstva — bilo je nad 2000 udeležencev — v nedeljo popoldne na braslovškem pokopališču v srcu prepele Savinjske doline, katero je pokojni Srečko tako ljubil z vsem srcem. Slavnost je otvoril šolski pevski zbor braslovške osnovne šole s pesmijo »Oj Dobrodoša, naka je opisal pokojnikovo delo in življenje v markantnih potezih predsednik pripravljalega odbora za postavitev spomenika g. učitelj in pisatelj Fran Roš iz Celja. S primernim daljšim nagovorom se je spominjal pokojnega Srečka minister v pok. g. dr. Vekoslav Kukovec, ki je tudi odkril spomenik v imenu Narodne odbrane in kot zastopnik generala Maistra. Pevci Sokolskega društva iz St. Pavla so zapeli »Vigred se povrne«, nakar so počastili pokojnikov spomin domači braslovški pevci z glinjivo, prirčno pesmijo. V imenu celjske sokolske župe je spregovoril starešina g. ravatelj Jože Smertnik, v imenu jugoslovanskega dijaštva g. Tugomir Prekoršek iz Celja in v imenu savinjskih in koroških žena in deklet, katerih čast in dobro ime je znal pokojnik vedno čuvati, je govorila učiteljica gđ. Tončka Ježovnikova iz Mozirja, ki je položila na grob tudi lep šopek. Razen šolske mladine in množice udeležencev iz Savinjske doline in celo Ljubljane, Maribora in Zagreba so prisostvovali odkritju Sokoli v kroju in gasilci. Vojaško oblast je zastopal kot namestnik poveljnika celjskega 39. pešpolka, kateremu je pokojnik pripadal, polkovnik g. Rojnik, CMD g. upravitelj Prekoršek, navzoči so pa bili tudi Srečkovi najbližji sorodniki in prijatelji.

Spomenik, pod čigar vzočjem je vzrasla velika gomila vencev in svečega jesenskega cvetja, je blagoslovil ob asistenci obeh kaplanov braslovški dekan gosp. Medved. Po odkritju spomenika, ki ga je zasnoval in izdelal bronasti relief pokojnikovega poprsja akad. kipar g. Napotnik, se je vršil v braslovški šoli animirani priateljski sestanek udeležencev in delegatov posameznih društev in korporacij, zvezan z zakusko. Celjsko mestno občino je zastopal šef magistrata g. nadsvetnik Ivo Šubić, spomenik pa je prevzel v varstvo v imenu občine Braslovčec župan g. Omladič. Veliko zahvalo zasluži eden najagilnejših sodelavcev pri omenjenem odkritju g. šolski uprav. Lušin in pa vsi tamšnji lastniki avtomobilov in vozov, ki so jih dali brezplačno na razpolago za prevoz udeležencev odkritja s postaje na Polzeli in nazaj. Vsa prireditelj je pokazala, da Srečkova žrtve ni bila brezploдна in da živi njegov spomin živo zapisan v srcih vseh pravih rodoljubov in Jugoslovenov.

Občinske volitve v Alzaciji

Strasbourg, 21. oktobra. Pri nedeljskih nadomestnih volitvah v občinski svet sta bila izvoljena dva avtonomista, 1 komunist in 1 narodni socialist. V Kolmarju sta prodira dva protiautonomistična kandidata, dočim je znani avtonomist Rosse propadel.

Berlin, 21. oktobra. V republikanskih krogih smatrajo odgovoditev državnega zbora za najboljšje sredstvo, da se bo moglo nadaljevati mirno delo. Kljub temu pa ne zanikajo, da bo desničarska opozicija v odborih najbrže sabotirala delo. Kot največji politični dogodek smatrajo v političnih krogih postopanje socialnih demokratov, ki so rešili Brüningovo vlado.

Občinske volitve v Alzaciji

Strasbourg, 21. oktobra. Pri nedeljskih nadomestnih volitvah v občinski svet sta bila izvoljena dva avtonomista, 1 komunist in 1 narodni socialist. V Kolmarju sta prodira dva protiautonomistična kandidata, dočim je znani avtonomist Rosse propadel.

Naloga vlade je, ščititi interese obeh delov prebivalstva tako, da bo njeno delo v skladu z mandatnimi obvezami. Navzlic temu pa bo vlada ustanovila zakonodajni svet v smislu Churchillove deklaracije iz leta 1922. Zakonodajni svet bo štel med svoje člane visokega komisarja, deset uradnih članov in 12 neuradnih. Poljedelstvo bo skušala vlada pospeševati sistematično. Zanimljivo je, da vlada predvideva, kdaj naj se znajo izdati za obrambo. Vlada izraža željo, da bo došlo do sodelovanja med njo in voditelji Židov in Arabcev, samo ako sodelovanje lahko omogoči Palestini razvoj.

Meščanska vojna v Braziliji

New York, 21. oktobra. Kakor poročajo listi v Rio Grande do Sul, kjer se nahaja glavni stan brazilskih upornikov, se je vršila v bližini Itarare huda bitka z vladnimi četami. Po težkem boju se je upornikom posrečilo odbiti vladne čete. Kakor se je izvedelo iz istega vira, so uporniki pri tej priliki ujeli mnogo vladnih vojakov ter zaplenili mnogo vojnega materiala. Letala vladnih čet so bombardirala važno železniško križišče v državi Parani.

Eksplodizija v čl. municijski tovarni

Bratislava, 21. oktobra. Danes popoldne je nastala v tukajšnji municijski tovarni težka eksplozija. Zaradi ne previdnosti je eksplodiral kilogram eksploziv v oddelku, kjer izdelujejo rakete. Poslopje se je deloma porušilo, mnogo delavk je bilo težko ranjenih.

Dve družini zastrupljeni z gobami

Vseh 11 zastrupljenih je že izven nevarnosti — Zastrupljenje so povzročile najbrž gobe strupenjačke

Ljubljana, 21. oktobra.

Na Bleiweisovi cesti št. 5 stanuje rodina univerzitetnega docenta dr. Frana Šturma, na isti cesti blizu te hiše pa rodina profesorja na ljubljanski realki dr. Janke Gregorine. Obe rodini živita v tesnih medsebojnih prijateljskih odnosih. V nedeljo popoldne so Šturmovi in Gregorinovi napravili daljši izlet na Krim in spotoma nabrali večjo množino gob — jurčkov, a med njimi po pomoti tudi nekaj strupenih gob, podobnih jurčkom. Včeraj opoldne sta obe rodini napravili za kosilo gobovo juho in prikuho.

Vsem so gobe prav dobro tekline, nihče ni čutil kakih posledic. Toda to je trajalo samo nekaj časa. Ob 15.30 je postalo vsem članom obeh rodbin in tudi služkinjam slabo. Prebledeli so, opotekali so se in začeli bruhati. Bilo je takoj jasno, da gre za zastrupljenje z gobami. Sorodnica dr. Šturma je takoj odhitela v višje nadstropje k rodbini trgovca Nickelsbacherja, ki ima v hiši telefon ter naprosila, da telefonira po avtoksi. Obe rodini so nemudoma prepeljali v splošno bolnico na interni oddelk, kjer jim je nudil prvo zdravniško pomoč dr. Ahčin. Ob asistenci dveh pomožnih zdravnikov je vsem bolnikom izpral želodec. Vsi zastrupljeni so močno bruhalo tudi še potem, ko so jim izprali želodec.

V bolnici leže: prof. dr. France Šturm, njegova žena Stana, 19letna hčerka Vida, ki se je letos vpisala na filozofsko fakulteto ljubljanske univerze, 17letna hčerka Fedora, 12letni Fran in na lgu 1. 1906. rojena služkinja Lina Fancik, dalje prof. dr. Janke Gregorin, njegova žena Jelka, 18letna hčerka Darja, tašča 64letna Ivanka Kačičeva in služkinja 43letna Anka Možina, skupno torej 11 oseb.

Stanje pacientov je bilo snoči razmerna povoljno in so v večini bili že izven nevarnosti. Bolj kritično je bilo stanje obeh profesorjev. Danes se tudi njima obrača na bolje, tako da je upati, da bodo vsi kmalu zapustili bolnico.

Kaj pravi izvedenec

Obrnili smo se na avtorja strokovne knjige »Naše gobe« g. Ante Bega in ga

prosili za mnenje o tem zastrupljenju. Gosp. Beg ugotavlja:

»Pri vsakem zastrupljenju z gobami je največja pomanjkljivost, da ne vedo povedati prizadeti, katera vrsta gob je povzročila zastrupljenje. Tudi zdravnik navadno ne zna tega dognati. Vendar pa bi bila baš ta ugotovitev velike važnosti za zdravljenje in za mikologijo (goboznanstvo) sploh. Mikologom v drugih državah se vselej posreči dognati od prizadetih, oziroma od zdravnikov, katere gobe so povzročile zastrupljenje.

Iz prvih večerajšnjih časopisnih poročil ni jasnosti, pač pa zmeda. Dočim pravi eno poročilo, da so bile usodne gobe »svike«, ki so »golicam podobne«, pravi drugo poročilo, da so bile podobne užitnim gobam (jurjem). »Svike« imenujejo v ljubljanski okolici črnsive kolobarnice ali mraznice (tricholoma portentosae). To so prav okusne gljive. Sploh ni med kolobarnicami, ki so v sedanjih dobi glavne gobe, nobene izrazito strupene, pač pa je nekaj neužitnih gob (glej spis »Gobe kolobarnice« v »Jutru« z dne 12. t. m.). »Užitnim gobam nekoliko podobne so tri strupenjačke (vražji, volčji in svinjski goban), ki pa so sedaj že zelo redke; morda se še dobe posamezne v višjih legah, kakor je Krim. Toda vse tri vrste so rdeče pod klobukom, oziroma po koccu, kar bi pač moral vsako opaziti, ki sploh pozna užitne gobane.

Ker je začel strup učinkovati že čez tri ure, je najbolj verjetno, da je bila res kakatera teh strupenjačk. Dosti je pa sedaj po gozdih najhujših strupenjačk, kakor je strupeni kukmak ali krompirjevka (amanita phalloides), ki so bledebele platičarke z zelo obočelim koccem in zemlji liki hruska. Strup te najnevarnejše strupene gobe pa se pojavi šele 10 do 30 ur po zavžitju ter je radi tega pomoč večinoma nemogoča.

Resnemu mikologu se zdi neodpustna površnost, da izobraženci nabirajo gobe iz »amaterskega veseljca« — kakor pravi neko časopisno poročilo — in jih neznane niti uživajo. Najbrže noben teh nabiralec še niti pogledal ni v knjigo »Naše gobe«. Naravnost porazno je, da so bila vsa smrtna zastrupljenja v zadnjih letih med izobraženci (2 učitelji, 1 postarša, a sedaj 2 profesorja). V tem oziru je navadno podeželsko prebivalstvo bolj previdno.

Če agitira kaplan proti Sokolu

Borovniški kaplan g. Josip Rozman je bil obsojen pogojno na teden dni zapore in 300 Din globe

Ljubljana, 21. oktobra.

Razprava proti kaplanu Josipu Rozmanu iz Borovnice, ki smo že včeraj poročali o nji, se je pričela šele, ko je že za vseh ljubljanskih cerkvah odzvonilo popoldne, iz je trajala skoraj do 14. ne da bi bili dočakali senzacij žejni poslušalci, ki jih je bila polna dvorana, zaželjenih užitkov. Med poslušalci je bilo posebno mnogo akademikov z raznimi društvenimi znaki, le sokolskih znakov ni bilo opaziti na mladih prsih. Prvo razočaranje za publiko je bilo že naznanilo zagovornik dr. Stanovnik, da obtoženi kaplan Rozman, ki je sedaj že nekaj tednov v Šmarju pod Ljubljano, ne pride k razpravi, čeprav je svetnik Kralj izjavil, da bi ga rad še marsikaj vprašal. Tudi za pričo sta prišla samo starešina Sokola iz Borovnice, posestnik Franc Drašler in učitelj Anton Mihelič, ki je bil tudi že načelnik borovniškega Sokola, vse druge izpovedi so bile pa prečitane.

Najprej je bil seveda prečitana zagovor obtoženca, ki priznava, da je res nagovarjal ljudi, naj ne puščajo otrok v sokosko telovadnico in tudi ne k igri »Sirota Jerica«, ki jo je sicer priredila šola, a v sokolskem domu, zagovarja se pa, da s tem ni mislil škodovati SKJ, temveč je postopal le kot dušni pastir, da bi ohranil otroke slabih vplivov plesa in zamujenja popoldanske službe božje, ki otroci niso mogli prihajati k njej, ker so imeli med tem časom telovadbo. Tudi v blačkah, ki v njih telovadi naraščajo in deca, vidi gospod katehet naravnost za moralo. Kaj je z Orlicami, če so telovadile v blačkah ali ne, obtoženec ne ve, pač je pa gotov, da so telovadile v kilačih. Sicer pa ni proti Sokolu, temveč samo proti slabi vzgoji, a nikdar ni hujskal niti drugače nastopal proti Sokolu.

Ker o nepripravljenem zbiranju v prosvetnem društvu obtoženi Rozman ni pismeno odgovoril, je pojasnil zagovornik, da so se člani res nepripravljeni zbirali, da jim je gospod kaplan razlagal sveto pismo. Zbirali so se pa samo vabljani in vse je bilo po društvenih pravilih, pozneje je pa obtoženec tudi vsak tak interni društveni sestanek naznanil oblasti. Priča Drašler je pojasnil, da deca telovadi v obleki, ki je za telovadbo predpisana, in obtoženi Rozman je jel blačkam in Sokolu nasprotovati tudi šele po razpustu Orla. Z obtožencem je dober znanec in je večkrat govoril z njim, a nikdar ga ni slišal hujskati. Po razpustu Orla se je več bivših Orlov prišlo k SKJ, pozneje pa niso pristopili, čeprav je odbor Sokola sklenil, naj Sokoli bratsko sprejmo bivše Orle v svoj krog.

Na vprašanje zagovornika, če je starešina Drašler res severoameriški državljani, je odgovoril in vzorno zavednično ponosno odgovoril, da je res podanik Severoameriških Združenih držav, da se je starejši njegov sin boril kot ameriški vojak na strani antante za Jugoslavijo, drugi sin se je pa prijavil za vojsko kot dobrovoljec in bil tajnik Jugoslovanskega odbora v Ameriki z dr. Vošnjakom na čelu. Sam je vedno odkrito

delal za Jugoslavijo, že med vojno prisostvoval tudi razvijanju jugoslovenskega praporja v Ameriki. Odločna izjava užaljenega starega borca za Jugoslavijo je napravila na vse navzoče močeno vtis.

Druga priča, učitelj Anton Mihelič, pri poveduje, kako so otroci po razpustu Orla prenehali obiskovati vaje za »Siroto Jerico«, ki jo je priredila šola. Ko je kateheta vprašal, zakaj prireditelj nasprotuje, mu je odgovoril, da mu ni dolžan odgovoriti, češ, da je to izvenšolsko delo, v resnici je pa tudi glavarstvo šoli dovolilo vpriporitev. Tudi ta priča izpove kot odbornik Sokola, da so Sokoli povsod povdarjali, da bo vsak bivši Orel sprejet v Sokola, če je sokolskih načel. Tudi sam je imel pomisleke proti telovadbi deklic v blačkah, ker so bili nekateri starši proti temu, čeprav deklice ne telovadijo na orodju, skupaj z dekci pa le tedaj, kadar je skupna telovadba potrebna zaradi skupnih nastopov. Na vprašanje zagovornika, če se mu zdi umesten premlad načelnik, je priča odgovoril, da ne, pri tem pa pristavil, da pravila zahtevajo starejšega načelnika, kar se pa discipline tiče, je izjavil, da je v društvu, a vadišolski zbor ni vedno pazil, da bi se pravilno izvajala, ker je n. pr. žensko dečo poučeval premlad vadiatelj, a pri gojenkah je bila tudi disciplinarna dobra in sploh vse v redu. Tako tudi ni nikdar slišal, da bi bil kak Sokol žaljivo postopal s kakim bivšim Orlom.

Iz pisemskih izpovedi odsotnih prič je razvidno, da je bila telovadba ob nedeljah popoldne končana pred posredanskim cerkvenim opravilom, edino če se je kdaj telovadba zavlekla, so otroci morebiti zamudili službo božjo. Kaplan je tudi od nekega birmanca zahteval takega botra, ki ni Sokol, neki ženi pa je pripomnil, da Sokol ni dobro društvo.

Zagovornik dr. Stanovnik je v daljšem govoru skušal dokazati, da kaplan Rozman ni nasprotoval splošno SKJ, temveč le kritiziral razmere v lokalnem društvu. Posebno spretno je pa zagovornik ovrgel obtožnico zaradi nepripravljenosti društvenih sestankov, ker bi po obtožnici moralo vsako društvo in celo vsako omizje prijavljati vse svoje redne in izredne seje in sestanke, ki imajo k njim pristop le vabljani, česar pa čl. 9. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi gotovo ne zahteva.

Malo pred 14. uro je svetnik Kralj razglasil sodbo, da je sodišče spoznalo kaplana Rozmana krivega prekrščenja čl. 4, kor je nagovarjal starejšo mladino in bivše članke Orla, da ni trebi pristopiti k Sokolu in ga obsojilo na en teden zapore in 300 Din denarne kazni, ki se v služaju neizterljivosti izpremeni v 5 dni zapore, vse pogojno za eno leto ter na poravnavo sodnih stroškov, oprostito ga je pa prekrščenja čl. 9. radi nepripravljenosti društvenih sestankov v Prosvetnem domu.

Zagovornik je pridržal izjavo o prizivu, državni tožilec pa ni izjavil ničesar.

Palestina dobi zakonodajni svet

Deklaracija angleške vlade o bodočem izvrševanju palestinskega mandata

London, 21. oktobra. AA. Vlada je priobčala politično deklaracijo, v kateri izjavlja, da bo upravljala Palestino v smislu mandata, kakor ga je potrdil Svet Društva narodov.

Vlada poudarja v tej zvezi, da se ne bo mogla ozirati na intervencije židovskih voditeljev glede emigracije in glede podeljevanja zemlje, kakor to žele razne sekcije cionističnega javnega mnenja. Ravno tako pa tudi ne bo mogla upoštevati želj arabskih voditeljev glede ustave, ker bi s tem vlada zašla v položaj, da bi ne mogla v enaki meri izpolnjevati svojih obvez napram židovskemu in nežidovskemu prebivalstvu.

Naloga vlade je, ščititi interese obeh delov prebivalstva tako, da bo njeno delo v skladu z mandatnimi obvezami. Navzlic temu pa bo vlada ustanovila zakonodajni svet v smislu Churchillove deklaracije iz leta 1922. Zakonodajni svet bo štel med svoje člane visokega komisarja, deset uradnih članov in 12 neuradnih. Poljedelstvo bo skušala vlada pospeševati sistematično. Zanimljivo je, da vlada predvideva, kdaj naj se znajo izdati za obrambo. Vlada izraža željo, da bo došlo do sodelovanja med njo in voditelji Židov in Arabcev, samo ako sodelovanje lahko omogoči Palestini razvoj.

Napredovanje sovjetske industrije

Moskva, 21. oktobra. AA. List »Za industrijske razvijanje« priobčuje podatke o razvoju sovjetske industrije v mesecu septembru. Dnevna produkcija premoženega bazena v Donecu je dosegla 103.000 ton napram dosedanjim 70.000. Bombažna industrija je pomnožila svojo industrijo za 66.3%. Produkcija poljedelskih strojev je narasla za 36.5%. Efekt delavskega dela se je pomnožil za 6.5%. Celokupna industrijska proizvodnja v Sovjetski Rusiji leta 1929/30 je narasla za 24.2%.

Konec stavke pri »Šipadu«

Sarajevo, 21. oktobra. Uprava »Šipada« je izdala komunikacijo, v katerem objavlja, da so se delavci, ki so prekinili delo, zopet povrnil na posel, ker je bil dosežen vzajemni sporazum.

Dnevne vesti

— Admiral Koch v Pragi. Zadnje dni oktobra prispe v Prago viceadmiral naše mornarice Metod Koch, ki se je kot avstrijski fregatni kapitan junaško boril za osvobodjenje tako, da so jugoslovanski in češkoslovaški mornarji 28. oktobra 1918 v Pulju soglasno proglasili za poveljnika osvobodjenega Pulja. On je bil kot edini bivši avstrijski pomorski častnik član delegacije, ki je prevzela avstrijsko mornarico iz rok admirala Horthyja za Jugoslavijo. Viceadmiral Koch bo predaval v Pragi o skupni borbi jugoslovanskih in češkoslovaških mornarjev za osvobodjenje.

— Kal storiti za povzdigo našega tulskega prometa. V Splitu se mudi te dni ravnatelj tujkoprometnega urada v Dresdenu, R. Siebiger, ki je prišel k nam, da prouči tujkoprometne razmere v Dalmaciji, da bi se znal ravnati pri pošiljanju nemških letoviščarjev v naše kraje. Glede zimskega turizma v Dalmaciji je izjavil, da bi bilo treba obnoviti staro ugodnost, ki je veljala pred tremi leti, da so se lahko tuji, ki so posejili Jadran, brezplačno vozili nazaj. Poleg tega bi bilo treba posvetiti posebno pozornost reklamam, da bi se pozimi opozorilo na Dalmacijo tuice, zlasti Nemce. Dalmacija bi morala nuditi tujcem poleg komforta tudi dovolj razvedrila in zabave. Tako so npr. v Dubrovniku ob deževnem vremenu tuji prisiljeni sedeti ves dan v svojih sobah, ker ni nobenega lokala, kjer bi se zbirali in zabavali. Treba bi bilo organizirati plesne koncerte, gledališke predstave in razne druge družabne prireditve, da bi se tuji ob deževnem vremenu ne dolgočasil.

— Oddaja zgradbe ceste Sv. Peter — Ložane III. del se bo vršila potom pismene licitacije dne 5. novembra t. l. pri Okrajnem cestnem odboru v Mariboru, Koroska cesta št. 26-II.

— Dostavnina in obrestnina za inozemske poštna pakete. Ljubljansko pošto ravnateljstvo je prejelo od ministrstva odloko, ki se glasi: Ugotovljeno je, da si posamezniki stranke jemljejo v krajih, kjer se vrši dostava paketov na dom, predale samo zato, da bi jim ne bilo treba plačati za vsak paket dostavnine, ki se plačuje pri dostavi paketa. V takih primerih morajo pošte strankam predale odpovedati. Ako bi se pojavil primer, da bi stranke z istim namenom prejemale iz inozemstva pakete, ki so naslovljeni na pošte restantne, morajo pošte za take pakete izterjati dostavnino. Samo oni naslovniki, ki dvignejo osebo na pakete na pošti ne po svoji želji, ampak na poziv ali v interesu poštnih ali carinskih uprav, ne plačajo za tiste pakete dostavnine, temveč samo obvestnino.

— Češkoslovaško-jugoslovenska revija. Prejeli smo 2. številko »Češkoslovaško-jugoslovenske revije« z naslednjo vsebino: Vprašanje manjšin med Italijo in Jugoslavijo, Dragutin Branković: »Narodno šolstvo v Jugoslaviji«, Dr. Ciril Žižek: »Bodoči razvoj hotelstva v Jugoslaviji«, Avgustin Street: »Kongres slovanskih etnografov in geografov v Jugoslaviji« (II). Sreten Stojanović: »O velikem jugoslovenskem kiparju: Prof. F. Novljan: Za uspešno kulturno sodelovanje. Prof. dr. Metod Dolenc: »Zbliževanje zakonodaje Češkoslovaške republike in kraljevine Jugoslavije.« V kroniki prinaša 2. številka poročilo o novih zastavah jugoslovanskih polkov in kratko vsebino češkoslovaških izjav o znanih tržniških dogodkih. Priloženi sta dve sliki, prenosa krste z zemskimi ostanki Karadjordja v grobnico in kraljeve grobnice na Oplenju. Poleg tega prinaša 2. številka še sliki stare in nove ljudske šole v Topoli.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in deževno vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 22, v Beogradu in Skoplju 21, v Sarajevu 19, v Mariboru 18,2, v Zagrebu 16, v Ljubljani 13,2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,9, temperatura je znašala 9,4.

— Samomor Slovenca v Splitu. Včeraj je izjav v Splitu na Novi obali veliko paniko strel iz vojne finančne kontrole. Ko se je razburjenje na ulici nekoliko poleglo je številno občinstvo navadilo na upravo finančne kontrole. V spalnici finančnega poslopija se je ustrelil fin. podpreglednik Srečko Podreka, rojen v Gornji vasi pri Medvodah. Samomor je izvršil na zelo grozen način. Točno je računal, nato, da bi krogla ne zgrešila cilja. Sedel je na nizki kovčec, iztegnil noge po sobi, cev karabinke pa nastavil pod brado, nakar je s prstom noge sprožil petelina. Krogla je izstopila skozi teme ter iztrgala kos lobanje, da so iz grozne rane brizgali mozgani. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je še kljub groznim poškodbam nekaj časa živel, potem je pa izdihnil.

— Zasaden razbojnik. Zagrebški »Jutarnji List« je nadavno obširno poročal o roparskem napadu na kmeta Miju Ostojčiča iz Plime okraj Metković, ki sta ga napadla dva razbojnika in mu odnesla ves denar in dokumente. Oblasti so podvezle energično preiskavo, ki je rodila včeraj pozitiven uspeh. Orožniki so snoči izsledili razbojnika Mirka Matića Jakovljeva iz vasi Humce, drugemu so pa na sledu.

— Strašen samomor umobolnega starca. Z okna I. nadstropja Zakladne bolnice v Zagrebu, se je v soboto vrgel na dvorišče 62 letni kmet Pavel Sertič. Skok je bil smrtonosen. Sertič je poškodban kmalu podlegel. Sertič je bil živčno bolan, zdravil se je na oddelku za živčno bolne, ki so pod stalnim nadzorom, ker so primeri samomorov živčno bolnih, zlasti skakanje z višin, zelo pogosti. Kljub temu je Sertič izbral prost trenutek, da je končal bedno življenje.

— Družinska tragedija. V Užicah se je pretekli teden završila krvava družinska tragedija. Med mlado ženo Rumenko in njenim tastom je prišlo do občinstvenega prepira, ki je pa oba zelo raznel. Starec, tast, je zadal s sekuro v jezi Rumenkini težko rano, kar

jo je tako razkačilo, da mu je z zadnjimi silami iztrgala sekuro iz rok ter ga s silnim udarcem ubila. Rumenska se zdravi v bolnici, oblasti so pa uvedle preiskavo.

— Zločin ljubosumne vdove. Marija Cerne, vročevrtna mlada vdova, iz manjšega kraja v bližini Subotice, je bila zelo ljubosumna na svojega 60 let starega ljubčka Somogija. Mož je živel 35 let v srečnem zakonu, nakar pa se mu je staro srce ponovno vnelo, preselil se je k lepi vdovi Mariji. Marija ga je sicer vroče ljubila s pravo ljubezljivo mlade vdove, vendar mu ni mogla zatrejati hrepenenja po ženi. Te dni se je odpravil nazaj k njej, česar pa vdova ni mogla prenesti. V strašnem ljubosumnju je polila starca po obrazu z razstopljeno sodo, ki mu je obraz popolnoma razjedla. Starec je oslepel.

Zobni atelje BEVC JOŠKO

Ljubljana, Gospodstvena
c. 4/I (nasproti Kneza)

redno sprejema vsak dan
od 9. do 12. in od 2. do
1/2 6. ure. Na željo izven
navedenih ur.

Telefon št. 32.96 Loco
in interurban.

Iz Ljubljane

—lj Pri vrtanju temeljev za nebotičnik so naleteli na kamen. Vrtali so vanj še meter globoko. Določeno je, če pridejo do kamna, da morajo kopati še 2 m naprej, ker je lahko samo tenka kamnita plast nato pa spet mehak teren, 4 vodnjaki ob cesti so izkopani po 10 m globoko, kamen vrtajo z vrtnimi stroji in razstreljujejo z II. vrstnim denamonom. Eksplozije so precej močne, tako, da se nekateri Ljubljančani prestrašeni vprašujejo, kaj se godi. Včeraj so celo nekateri mislili, da streljajo na gradu zaradi požara.

—lj Palača Dunav je zbetonirana do V. nadstropja, zdaj betonirajo strop IV. odnosno tla V. nadstropja. Delo je naglo napredovati kljub slabemu vremenu. — Tudi stebri pritličja palače Viktorije so se že pokazali iz zemlje. Upati je, da bo tudi ta palača tako naglo rasla kot Dunav.

—lj Na Celovški cesti ob veselejšu so položili včeraj drugi tramvajski tir, na Gosposvetski cesti pa progo nasipavajo ter dovažajo material za podbijanje tirnic. Na tej cesti so, včeraj tudi polagali kabel za elektriko.

—lj Gradnja mostu čez Mali graben in Gradaščico, Mali graben je zadnjič oh deževju zelo narasel, voda je vzdignila leseno konstrukcijo za opaz mostiča tako, da je bil ves trud zaman. Zdej znova stavijo in vežejo konstrukcijo in seveda zopet riskirajo, da jim voda pokvari delo, ker Mali graben ob deževju takoj naraste. Skode sicer nimajo tako velike, izgubljeno je le delo in čas — par tisoč dinarjev je pa vendar. — V Ljubljani je sploh čudna navada, da se gradniki, ko je najslabše vreme največ, v poletju pa, ki je idealen čas za gradnjo, mnogo manj. — Mostič Gradaščice ne ogroža voda, ker ga grade izven struge, na suhem, ker bodo stare struge zasuli in izkopali pozneje pod dovršenim mostom novo. Zbetonirali so levi opornik, desni še je delu.

—lj Na pogrebu umorjenega blaginika Pantelica je zastopal tukajšnja finančno direkcijo pomočnik finančnega direktorja g. Fran Bajič, ker je finančni direktor dr. Povalej na dopustu.

—lj Mnogokratnik davščen od prirastka na vrednosti nepremičnin. Komisija za določitev mnogokratnika davščne od prirastka na vrednost nepremičnin v okoliš Ljubljanske mestne občine je določila mnogokratnik za mesec september na 9,13 za vrednost in zneske, izražene v dinarski veljavi.

—lj Če popravljamo vodovod je treba stranke pravočasno obvestiti, da vode nekaj časa ne bo. To se navadno tudi zgodi, samo danes dopoldne, ko so popravljali vodovod v Selenburgovi ulici, so ostale stranke v prilagajajočih hišah deli časa brez vode, ker jih ni nihče obvestil, da bo vodovod zaprt. Ko so se prizadete stranke pritožile, so jim odgovorili, da niso vedeli, da se bo popravil vodovod tako zavlekel. Tako se seveda ne sme ravnati s strankami.

—lj Popravilo streh. Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelček v Ljubljani sprejema do 28. tm. ponudbe glede oddaje popravila streh v območju progovne sekcije Ljubljana Gor. kol. Oglaš je na vlogi v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoj pa pri istem oddelku.

—lj Izredno zanimiv film o raketnem poletu na luno bo predvajala ZKD v petek 24. t. m. v kinu Ideal. Gigantsko filmsko delo ustvarjeno s sodelovanjem priznanih učenjakov in pod režijo slovitega Fritzja Landa priporočamo že danes v ogled.

—lj Vseuč. prof. dr. A. Gosar je poleg rednih predmetov napovedal za zimski semester 1930-31 še predavanja o socioloških in ekonomskih osnovah moderne družabne reforme. Ta predavanja bodo javna (collegium publicum) ter se bodo vršila vsako sredo ob 18. v zborniški dvorani univerze. Pričetek bo jutri.

—lj Ljubljanskim moškim zborom! Za češkoslovaško proslavo 28. oktobra nujno naštudirajte Adamičovo »Molitve« (Ti, ki si nas ustvaril) za zbor s fanfarami. Dan in ura skupne vaje v Glasbeni Matici bosta pravočasno javljena. Za petje na Verni duš dan (v nedeljo 2. novembra) na pokopališču pri Sv. Križu ponovite Vilharjevo

»Slovo«, Prelovčev »Zadnje slovo«, Pavčičevo »Pomladi vse se veseli«, Prelovčev »Oj, Doberdob«, Devovo »Vigred«. Vaja 2. novembra ob pol 11. v Glasbeni Matici. — Uprava Hubadove župe JPS.

—lj Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo jutri v sredo dne 22. oktobra 1930 ob pol 9. uri zvečer v prostorih restavracije »Zvezda«. V nadaljevanju lani začete cikle »Ljudska univerza za trgovske in obrtniške kroge« pride na vrsto predavanje o zanimivem predmetu: »Umetnost in naša Narodna galerija«. O tem predmetu predava upravnik »Narodne galerije« gospod Ivan Zorman. Gospod Ivan Zorman slovi kot odlični strokovnjak na tem polju in bo večer, ko on predava, brezdvomno jako poučen in zanimiv. Po končanem predavanju igra godba. Gostje so dobrodošli. Vstop je brezplačen.

—lj Gradbena rokodelska šola na Tehniški srednji šoli v Ljubljani. Vpisovanje v III. razred se vrši v petek, dne 31. oktobra. Redni pouk se bo pričel v ponedeljek, dne 3. novembra.

—lj Pletenine, trikotaže (zimsko perilo), nogavice, rokavice, nalcene pri Osvald Debeic, Ljubljana. Pred Škofijo 15. 73-T

Iz Celja

—c Ostrožno dobilo elektriko. V nedeljo se je vršila slovesna otvoritev novega električnega transformatorja na Ostrožnem pri Celju. Prisostvovali so ji opat g. Jurak iz Celja, župan g. Mihelič, podžupan g. Kukovec, inž. Srebotnjak itd. Po dolgotrajnih naporih so prišli prebivalci Ostrožnega in sosednih krajev vendar enkrat do elektrike. Transformatorsko postajo je blagoslovil g. opat, ki je tudi v krajšem govoru popisal pomen dneva za napredek kraja in veliko korist, ki jo bo imelo prebivalstvo od moderne luči.

—c Himen. V nedeljo dopoldne ob 11. se je poročila v celjski pravoslavni kapelici, ki je v prvem nadstropju vojašnice Kralja Petra na Dečkovem trgu, tukajšnja rojakinja gđ. Dragica Puncerjeva, sestra pokojnega koroskega junaka Srečka Puncerja, čigar spomenik je bil odkrit popoldne na braslovškem pokopališču, z g. Lijo D. Veljkovičem, notarjem iz Mola v Bački. Priči sta bila g. ravnatelj celjske podružnice Ljubljanske kreditne banke Skaza in poročnik g. Zečević iz Celja. mladi narodni par, kateremu iskreno čestitam in želimo vso srečo, je poročil celjski prota g. Manojlo Čudič.

—c Uradni dan sreskega gremija trgovcev v Celju za člane trgovce v gornjegrjskem sodnem okraju bo v soboto dne 25. t. m. in sicer: od 9. do 12. ure dopoldne v Gornjem gradu v posebni sobi gostilne g. Veršnika in od 14. do 17. ure popoldne v Mozirju v posebni sobi hotela »Pri pošti«. —c Proračunska seja celjske okoliške občine. V soboto 18. t. m. zvečer se je vršila na Bregu pri Celju proračunska seja celjske okoliške občinske uprave za prihodnje poslovno leto. Stroški znašajo skupno 1.474.596 Din, dohodki pa 343.361

Lutkarstvo na češkoslovaškem

Kako skrbje Čehoslovaki z lutkovnimi gledališči za zdravo hrano otroški duši

Ljubljana, 21. oktobra.

Z moistrovom Hruško sva si bila takoj prijatelja. Seznanil me je s predstavami dveh največjih lutkovnih gledališč sveta: »Kraljestvo lutk« in »Umetniška vzgoja«. »Rise lohtek« ali kraljestvo lutk je največje, najmoderneje, okusno in razkošno opremljeno gledališče v Pragi. Nameščeno je na Marijskem trgu v mestni knjižnici. Stalo je mestno občino 2 milijona Kč. Stegne so poslikane v najbolj živih barvah. Ta slikovitost vzbuja pri vstopu radost.

— Garderoba, bufet in stranski prostori so moderni in udobno opremljeni. V parterju je prostora za 300 gledalcev. Parter se dviga amfiteatralno proti galeriji. Notranjost odgovarja vsem modernim higijskim zahtevam. Sedeži so zelo praktični. Da bi deca ne stopala po sedežih, so narejeni stoli tako, da se s posebnim mehanizmom poljubno dvignejo.

Med parterjem in odrom je nameščen orkester, ki je pa popolnoma pokrit, kakor v naši dram. Razsvetljava je bajna in blazilno vpliva na posetnika.

Vodja je akad. kipar Vojta Šucharda, ki je uslužbenec mestne občine z mesečno plačo.

Ogledal sem si delavnico, skladišče kulis, garderobo, knjižnico, seino sobo in oder. Že na prvi pogled opazim, da vlada v vseh prostorih vzoren red in stroga disciplina. V delavnici sem se s posvetilom v imenu jugosl. lutkarske zveze vpisal v spominsko knjigo. — Skladišče je polno raznovrstnih prospektov in kulis. Prospekti so 2 m visoki in 5 m dolgi. Ze po teh razsežnostih lahko sklepamo o prostornosti gledališča. Knjižnica je bogata in razkošna.

Konstrukcija odra je vsa železna. Oder se na se na električni pogon pogreza v suter, kjer se zamenjajo kulisne in dekoracije za naslednje dejanje. Poleg glavnega je še mali oder, istokot pritrjen k dvigalu. Ta dvojni sistem služi za podaljšanje scene. — 30 rehatov za napetostno 10.000 W. in nebroj reflektorjev skrbi za električno zaščitno razsvetljavo.

Nad 300 lutk do 70 cm visokih, delo kiparja V. Šucharda in nad 1500 kostumov je razmeščenih v železnih omarah.

Vsaka nova igra stane 6 do 10.000 Kč. Ker se prične sezija koncem septembra, mi ni bila — žal — dana možnost, da bi prisostvoval predstavi.

Obisk tega pravilničnega gledališča mi ostane nepozaben s trpkim občutkom, da smo mi še zelo majhni. Naši severni bratje so lahko ponosni na to sodobno tehnično čudo.

Domače
ALBUS - TERPEN-
TINOVO - MILO za
veliko pranje

ALBUS - TERPEN-
TINOVO - ZVONO-
MILO za mako
pranje

ALBUS - TERPEN-
TINOVO-MILO ZA
PRANJE IN ZA
UMIVANJE ROK

Din, nepokriti primanjkljaj 1.131.235 Din bo pokrit s 50% (lani 65%) občinsko določeno na vse državne neposredne davke, izjemski uslužbenški davek po členu 96. Zviša se tudi občinska trošarina na vino od 1 Din na 1,50 Din, na pivo od 0,30 na 0,60 Din in na žganje pri hektoliterski stopnji alkohola od 5 Din na 10 Din. Proračun, ki je bil izglasovan soglasno, izkazuje celo 9.407,80 Din prebitka, ki se bo prišel k postavki nepredvideni stroški, ki znaša 15.000 Din.

—c Dežurno lekarniško službo v Celju ima tekoči teden do vključno petka 24. t. m. lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

—c Združeni celjski moški pevski zbori nastopijo prihodnjo nedeljo 26. t. m. pri proslavi češkoslovaške narodnega praznika ob 10. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Zato se vršita dve skupni vaji in sicer v sredo 2. in v petek 24. t. m. vsakokrat ob 20. uri v I. nadstropju Narodnega doma. Pridite vsi in točno.

pa. Njegov Gašperček je postal glasnik češkega naroda v borbi proti zatiranju in preganjanju. Kakor je v začetku XIX. stoletja pripomogel Matej Kopecky k renesanci naroda in leta 1848 Jan Laštovka propovedoval revolucionarne ideje, tako je tudi prof. Skupa leta 1917-18 dvignil narodno zavest in jo pojeklenil v odporu proti bivši Avstriji. Po svetovni vojni je odkrila Mestna občina v Meščanski besedi, kjer je bilo prvotno nastanjeno omenjeno gledališče, spominsko ploščo v znak zahvale revolucionarnemu plzenskemu Gašperčku.

Svetovno znani ste njegovi komični figuri Špebl in Hurvinek, delo rezbarja Noska. Nastopila sta že v češkoslov. mestih, kakor tudi v največjih evropskih centrih. Namreč pros. Skupa ima svoj lastni v to svrhu sestavljen avto, ki je stal 50.000 K. Zato mu je omogočeno, da poleti gostuje v mestih in na deželi. V zimskem času je vedno v Plznu. V seziji 1929-30 je vpriporil 150 predstav. 41.300 posetnikov je prešlo te predstave.

V Plznu sem pričakal praško skupno lutkarjev, 24 po številu in smo skupaj s Plzenčani pod vodstvom spretnega in vedno uljudnega menažerja Liborja Ambroža krenili na pot v Liege.

—4c.

Vodovod v Suhi Krajini

Ljubljana, 21. oktobra.

V zadevi vodovodnega projekta za Suho Krajino smo naknadno zvedeli naslednje zanimive podatke:

Generalni projekt je izdelal v bivšem stavbnem uradu l. 1909. sedanji generalni inšpektor vod v pokouju inž. Sbrizaj. Inž. Gustinčiča ta rat se ni bilo »deželni službi«. Ta projekt kakor tudi onega za Ribniško-Kočevsko dolino je bilve poljedelsko ministrstvo na Dunaju v principu odobrilo.

Na podlagi teh projektov so se vršile obravnave z občinskimi odbori, ki jih je vodil umrli deželni odborik dr. Evgen Lampe. Poročevalec pri teh obravnava je bil g. inž. Sbrizaj.

L. 1911. ali 1912. je bilo odrejeno trasiranje vodovoda za Suho Krajino, ki ga je vršil inž. Gustinčič pod Sbrizajevim vodstvom. Do naprave podrobnega projekta pa ni prišlo, ker je zapustil inž. Gustinčič deželno službo in se preselil v Trst, kjer je izvrševal prakso kot civilni kulturni inženjer. Radi ogromnega dela v deželnem stavbnem uradu in pomanjkanja tehničnega osebja se izdelava tega podrobnega projekta ni mogla takrat drugemu izročiti. Končno je prišla vojna, ki je vsa taka dela onemogočila. Oznaba »vodovod po načrtu inž. Sbrizaja in inž. Gustinčiča« ni torej točna.

Druga alternativa »tlačni vodovod iz Globočice« je pa bila že v 90 letih (1896. ali 1897.) uzakonjena. Pred razpisom del pa se je začela agitacija proti izvršitvi vodovoda pod geslom: Vodo vam bodo dali, kruh pa vzeli. Ta protagitacija je bila tako velika, da so se je celo poslanci teh krajev ustrašili. L. 1897. je bil sklican v Ambrusu shod, na katerem so že uzakonjeni projekt slovesno pokopali.

Prišlo so teoretično na vrsto kapnice, ki jih pa k sreči niso nikjer delali, stale bi pa seveda tudi silne denarje.

Tako je stvar zastala, dokler ni prišel navedeni generalni projekt za ta skupinski vodovod na vrsto in do obravnavanja.

Poudarjamo, kar smo že zadnjič ugotovili: prilika je, da se načrt 120 km dolgega vodovoda v celoti urediš, treba je le nekoliko dobre volje — tudi pri prizadetih občinah — in Suha Krajina bo dobila to prepotrebno vodo, brez katere si ni moglo misliti napredka.

Pred sodiščem.

— Zakaj ste sunili tega moža v trebuh tako močno, da je padel?

— Hotel sem ga suniti v zobe, pa je preveč.

K. R. G. Brown:

33

Vitez enega dne

Roman

Jeanne se je ozrla tja in skoro ni mogla verjeti svojim očem. Blizu obale je zagledala mostiček iz desk, na njem pa priletnega gospoda, ki se je menda učil plesati kozačka ali kak drug divji ples. Poskakoval je zdaj naprej in zopet nazaj, kakor kura, ki se je napila žganja. Vmes je sklepal roke nad glavo in tulil, toda veter je odnašal njegovo kričanje na drugo stran tako, da se ni slišalo, kaj hoče. Enkrat se je splov pod njim zagugal in mož je telebnil na tla tako, da si je moral prestreči možgane. Toda takoj se je pobral in začel znova poskakovati.

— Pleši, pleši, le suči se! — je dejal Peter in pripomnil samozvestno: — Če bo tako vztrajen, bo kmalu baletni mojster.

— Kaj — kaj za boga počenja tam? — je vprašala Jeanne.

— Alegorično sliko predstavlja, — je odgovoril Peter. »Življenje na morškem valu«. — Nisem mogel počakati do konca, pa sem vzel sliko in odšel. — Potem ji je pripovedoval, kako se je sestal na obali s Hopperjem in kako mu je izmaknil sliko. — In bilo bi najbolje, — je zaključil, — če bi izginila od tod, predno se najde tepec, ki bo Hopperja rešil iz kočljivega položaja. Mimogrede rečeno, kje je pa naš Gibbs?

Toda Jeanne mu ni mogla takoj odgovoriti, kajti ko ji je Peter pravil, kako je prišel do slike, on je kriv, da sem moral obleči tele cunjce. Že za to zasluži najstrožjo kazen. Niste mi pa še povedali, kje je Gibbs.

— Ni posebno lepo krohotati se — toda Hopper je to zaslužil, mar ne?

— Pa še kako! Zavoljo njega sem ostal brez zajutreka, on je kriv, da sem moral obleči tele cunjce. Že za to zasluži najstrožjo kazen. Niste mi pa še povedali, kje je Gibbs.

— Ne vem, — je odgovorila Jeanne in začela praviti, kaj je doživela od trenutka, ko sta se pred vrati Hopperjeve sobe ločila. Peter se je začel med pripovedovanjem smejati in ko je končala, se je udaril po kolenu in vzkliznil navdušeno:

— Bravo, vse je šlo kakor po mahu! — Videc Jeannino presenečenje, je brž pripomnil: — Naročil sem namreč Gibbsu po prismojeni dekli, da si je Hopper premislil in naj vas takoj izpusti, sam pa pride nemudoma k deseti jami na igrišče in počaka Hopperja. In tam bo zdaj. Bila mi je namreč strašna misel, da ste v njegovih krempljih, toda bal sem se, da bi nama Hopper s sliko ne ušel, če bi ne hitel za njim. Mislil sem, da se bo Gibbs morda dal speljati na led in da vas izpusti.

Jeanne ga je pogledala in iz oči ji je odsevalo občudovanje.

— Peter, to je bila sijajna ideja!

— Kajne? — se je nasmehnil Peter.

— Zdaj pa le urno od tod. Gibbs je gotovo že nestrpen in Hopperja bo nedvomno kmalu kdo opazil.

— Seveda, takoj morava od tod... Toda kako?

— Bože moj! — je vzkliznil Peter prestrašeno. — Pozabil sem, da sva še vedno sumljiva pritepenca. — Gladil si je brado ter se oziral zamišljeno proti

hotelu. — Dvomim, da bi nama posodili... ha, jo že imam!

— Kaj pa?

— Motocikel našega vrlega Gibbsa.

»S sedežem zadaj za vas, lepa prijateljica« — kakor se piše v malih oglaših.

— O, — je dejala Jeanne. — Toda

— saj ga ne moreva ukrasti.

— Čemu bi ga pa ukradla? Po

tem, kako se je vedel ta mož napram vam, siru Walteru in meni, je najmanj,

kar more storiti za naju, da nama posodi svoj motocikel. Po povratku v

Old Hall pošljeva v novine mali oglaš,

kje se dobi motocikel. Rad bi samo vzel,

kako daleč sva od doma. — Ozrl

se je zamišljeno po mirni pokrajini in

pogled mu je obstal na starem ribiču,

ki je bil odložil mrežo, da bi se mogel

zagledati čudno oblečenega neznanca

in njegove spremljevalke na hribčku.

— Skočim tja! Čez cesto in vprašam

tega preperlega praočeta Taggs Baya.

On bo že vedel.

— Toda Peter, jaz se nočem vrniti

v... — je izpregovorila Jeanne.

Peter je pa že hitel čez cesto in v

naslednjem trenutku se je prijazno

smehljajal čez plot »preperelemu pra-

očetu«.

— Dobro jutro, — ga je pozdravil

veselo. — Ali bi mi mogli povedati, ka-

kako daleč je od tu do Sandhavena?

Prepereli praočci in takoj odgovoril.

Dolgo je ogledoval Petra s krmežljavi-

mi očmi od pete do glave, končno je pa

vprašal:

— Od kod do kam?

— Od tod do Sandhavena. S-A-N-

D-H —

— Takole okrog deset do dvanajst

milij bo.

— Ali veste katera pot je najkrajša?

Ribič je pokazal s prstom na obalo.

— Tjale pojdite mimo hotela do sta-

rega Martellskega gradu. Potem pa

krenite naravnost po stezi dokler ne

zagledate glavne ceste. A po cesti pri-

dete v Sandhaven.

— Hvala lepa, — je dejal Peter in

se obrnil.

— Počakaj! — je zaklical ribič za

njim.

— Kaj pa je? — je vprašal Peter.

— Kje so pa tvoji tovariši?

— Kakšni tovariši?

— No, oni drugi iz cirkusa?

Nastala je kratka mučna pavza, po

kateri je Peter smejal odgovoril: — Na

obali — ali so pa že odšli naprej. Zbogom.

— In odšel je s dostojanstvom,

pokvarjenim deloma samo s tem, da se

je zapletel v ribičevo mrežo, katere se

je komaj otresel. Jeanne je stala tam,

kjer jo je bil pustil. Zrla je nepremično

na besnečga milijonarja na splavu.

Toda v njenih očeh ni bilo več rado-

sti, temveč samo čuden tuj izraz, kate-

rega je že poznal. Peter je bil pa tako

zaplavljen v svoje misli, da se za to

izpremembo ni dosti zmedel.

— Ribič pravi, da je do Sandhavena

deset do dvanajst milj. Če pojde vse po

sreči, sva lahko tam v pol ure.

Jeanne so zdravile njegove besede

iz zamišljenosti.

— To bi bilo zelo prijetno. — je de-

jala počasi.

— Še prijetnejše bi pa bilo, če bi

prispejala tja, predno bo zajutrek kon-

čan, — je menil Peter. — Počakajte tu,

takoj privlečem najino novo vozilo.

— Ali ste že naročili na

»ŽIVLJENJE IN SVET«?

Da bo zakonsko življenje srečno

Kje tiči glavni vzrok, da je toliko nesrečnih zakonov in da se toliko zakonskih zvez razdere

Angležinja U. Bloomova je napisala ta članek kot prispevek k živahni javni diskusiji o vprašanju, kako utrditi in zboljšati zakonsko življenje. Njeni nazori so vzbudili splošno zanimanje.

Poznam mnogo ljudi, ki so se prav dobro razumeli, dokler so bili samo zaročenci, ko so se pa poročili, so postali najhujši sovražniki. Začeli so se prepirati in sicer samo zato, ker je vsak počel, kar je hotel. V življenju vidimo mnogo takih zakonov. Njihova glavna napaka je, da napačno pojmujejo zakonsko življenje. Zdi jim se, da je enakopravnost obeh spolov že dosežena. Ljudje se ženijo in može in namesto da bi mož določil rodbinske postavke, po katerih bi se žena ravnila, hodita vsak svojo pot.

V večini primerov grede poti takih zakonov razen. Žena ima svoje prijatelje, mož seveda tudi, ne da bi jih medsebojno poznala in v tem je baš največja nevarnost. Če bi žena poznala moževe, mož pa ženinne prijatelje, bi se dala ta nevarnost v pretežni večini primerov odstraniti. Mož poslušaj navdušeno pripovedovanje svoje žene, kako se je seznanila s tem in tem fantom in takoj si ga predstavlja kot mladega Adonisa. V resnici je lahko star in izžet, toda to ni važno. Žena sliši o dekletu, ki je bila ljubezen njenega moža v dijaških letih, in takoj si jo predstavlja kot nevarno rivalinjo. Če bi pa sprejela mož in žena normalne pogoje zakonskega življenja, ki morajo biti vedno skupni, bi prijatelji in prijateljice ne igrale v njunem življenju nobene vloge.

Zakonsko življenje je v naših časih preveč svobodno. Ko se dekle pripravlja skleniti zakonsko zvezo, ji prijatelji prigovarjajo, naj se nikar ne pusti prikleniti na dom. Možu pa prijatelj zopet prigovarjajo, naj ne zleze pod copato. In kaj se zgodi? Brez teh nasvetov bi skrbela žena za dom, mož bi pa ostajal doma. Tako pa tega ne storita, ker menita, da bi v življenju mnogo izgubila, če bi se držala samo domačega ognjišča. Poleg tega sta neprestano v skrbeh, »kaj poretke ljudje«. In da bi njuni prijatelji ne mislili, da ju je zakon zvezal, hodita vsak svojo pot. Ne zavedata se, da izgubljata najlepšo srečo zakonskega življenja, ko zamenjavata mirno domače ognjišče za bare, plese, družabne večere itd.

Niti najmodernejši mladi ljudje ne morejo skleniti zakonske zveze brez vsake omejitve v svobodi. Lepo se sliši: »Moja babica je bila nespametna, nočem biti tako zvezana, kakor je bila ona.« Zakonsko življenje je v resnici težka odgovornost in kdor je noče nositi, naj ne sklepa zakonske zveze. V zakonu pa igra važno vlogo še ljubosumnost. Če se moževa ljubezen do žene ohladi, kar je žal zelo pogosto, misli žena navadno, da bo obudila njegovo ljubezen s tem, da postane ljubosumna. Medeni tedni se kmalu izpremenijo v vsakdanje življenje in mlada žena misli, da se mož premalo zanima za

njo. V resnici pa ni nič manj pozoren, samo razmere so postale normalne. Bila sem priča treh ločitev iz istega razloga, da so namreč hotele žene pritegniti v zakon tretjega, da bi tako obudile možovo ljubezen. Ta način obujanja ohlajene ljubezni je pa skrajno nevaren.

Slišala sem oni dan, kako je dejala neka taka žena, da ga bo že naučila, namreč moža. Česa neki ga hoče naučiti? Ničesar, saj že vse zna in ve. Ničesar, kar bi ne omajalo njenega položaja. Dotična žena je samo dokazala, da je nespametna in izgubila je poleg ljubezni še spoštovanje v moževih očeh. Zakonske žene pogosto rade flirtajo ne zato, da bi jim ugajalo, temveč da bi nagajale možem in jim dokazale, da so še vedno enako privlačne kakor so bile prve dni zakonskega življenja. Flirt zakonskih žen je vedno poceni. Če hočemo biti v zakonu srečni, moramo mirno prekomati premoglih malih napak. So gotove stvari, ki jih je treba odločno zavračati. Zakon je samo ena skupna pot, ne pa dve. Na zakonca ne sme vplivati to, kar drugi imajo in delajo. Ker daje mož vaše prijateljice svoji ženi dijamante, še ni noben dokaz, da jih mora dati tudi vaš mož vam. In ker nosi prijateljica žena sobolov kožuh, to še ne pomeni, da ga tudi vaša žena pričakuje od vas. Mnoge zakonske zveze so se že razdrle zaradi pretiravanja. Človek sploh ne sme nikoli hrepeneti po tem, kar presega njegove razmere.

V zakonu sta vedno dva. Za moža mora biti na svetu v prvi vrsti žena, za ženo pa mož. Zakonca se morata združiti kot prijatelja. In nikoli ne smeta obeštati svojih križev in težav na veliki zvon. Zakonske razprtije morajo brezpogojno ostati doma. Zakonsko življenje si je treba urediti na med sebojnem zaupanju, zakonca ne smeta imeti nobenih skrivnosti. Zakonca si morata prizadevati razumeti drug drugega, ob vsaki priliki, kajti sebičnost je v zakonu najhujši kamen spodtike. Zakonca morata biti prijatelja in pomniti, da je zakonsko življenje najlepša oblika prijateljstva.

Poroka italijanske princese

Dan poroke italijanske princese Giovanne z bolgarskim kraljem Borisom je že določen in zato je na italijanskem dvoru sedaj vse zaposleno s pripravo za poroko. Poroka se bo vršila 25. t. m. v Assisi, rojstnem kraju sv. Frančiška. Ta kraj si je izbrala nevesta sama, ker ji je ta svetnik med vsemi najbolj pri srcu. Princeza je dala napraviti svilene bele obleke za 200 asiških deklet, ki jo bodo spremljale kot družice pred oltar. Kraljevski dvor je že najel v mestu največje hotele in tudi več privatnih palač, da bodo lahko spravili pod streho vse goste. 60 asiških žensk kvačka za princso poročni pajčolan, ki bo točna imitacija rene-

sančnih čipk. Na asiških stolpih in stebrih bo gorelo nad 20.000 bakeli, da bo mesto imenitnemu dogodku primerno razsvetljeno.

Ovire so nastale zaradi verske pripadnosti kralja Borisa, ki je pravoslavne vere. Pa tudi te ovire so bile takoj odstranjene s tem, da bo imela poroka v Assisi za pravoslavno cerkev in bolgarsko državo samo pomen svečane zaoblube, kateri bodo sledile oficijelne poročne ceremonije v sofijski katedrali. Seže po tej poroki postane princeza Giovanna zakonska žena kralja Borisa in torej bolgarska kraljica. Takoj po poroki v Assisi se kralj Boris poslovil od svoje neveste, s katero se snide šele na dan poroke v Sofiji. Gamljivo in romantično od sile.

Ribe z lastno lučjo

Willam Beebe je ravnatelj biološke stanice na otoku Nunsuch, katero je ustanovilo newyorško geološko društvo. S tega otoka prireja Beebe »izlete« na dno morja, da prouči življenje v morskih globinah, ki je še malo znano. Potaplja se v posebnem jeklenem balonu, ki ima dve steni, med njima pa kondenziran zrak. Steni sta narejeni tako, da vzdržita silen pritisk vode. Balon se lahko spusti 500 m globoko in iz vode ga prav lahko potegnemo. V eni steni je okence z debelim steklom, skozi katero opazuje Beebe življenje morskih živali. Na razpolago ima tudi telefon, tako da lahko vsak čas govori s posadko parnika, s katerega je bil balon spuščen.

Ravnatelj Beebe se je spustil nedavno 400 m globoko v morje. Tako globoko še ni prišel noben potapljač. Ker ima balon tudi dva reflektorja, je lahko Beebe s svojim asistentom Bartonom dobro opazoval skrivnostno življenje v morskih globinah, obenem pa tudi fotografiral poedine zanimive prizore. Reflektorji so privabljali mnoge doslej neznanne ribe, ki so prihilele pogledat, kdo jih moti v njihovem kraljestvu. Učenjaka sta ugotovila, kako malo znano je še živalstvo morskih globin. Fotografije so pokazale doslej povsem neznane ribe, ki si svetijo v temnih globinah z lučjo iz lastnih organov. Naravoslovje sicer že pozna nekatere živali, ki imajo v sebi posebne svetlobne organe, toda takih rib ni še nihče poznal. Beebe je tudi ugotovil, da so spodnje plasti vode svetelomodre in da morejo prodrati v večje globine samo solnčni žarki.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

V lekarni.

Novi farmacevt: Kaj pa je, prosim, v tej steklenici?

— Nekaj, kar se da bolniku, kadar nihče ne more prečitati recepta.

Podžane

Kakor trdijo uradne statistike, požre 50 podžan ali 500 miši ravno toliko, kakor trije močni vprežni konji, vrhu tega pa prenašajo klice bolezni v Vaše stanovanje. »Podžana smrt« (Rattentod-Massenvertilger), zatiralec v množicah ugonobi v treh urah vse podžane in miši z zalogo vred, pri tem pa je neškodljiva za ljudi in domače živali. »78 mrtvih podžan sem našel, pošljite mi še 15 doz za 3 sosed«, piše G., veleposelnik, 100 % jamstvo, sicer vrnem denar. — Cena Din 12, 3 doze Din 24.

Dr. Nic. Kemény, Košice, poštni predal 12/P 26, CSR.

„R“

novi vrste lovske patrone, napolnjene z nemškimi Hasloch brezdimnim smodnikom in »GECO« patrone z nemškimi »Rothweil-skim« smodnikom — ima vedno v zalogi

puškarna F. K. KAISER, Ljubljana

Sprejemajo se tudi vsa mehanična dela v popravilo.

Makulturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Najboljši brnski blažovi

Zajamčeno čistotnost

moške in damske blagove

zadnjih novosti za

jesensko in zimsko sezijo

razpošilja starorenomirana zloga tvornice sukna

SIEGEL-IMHOF, BRNO

Palackého tr. 12, Češkoslovaška.

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Najso-

udnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci

zastonj in poštino prosto.

„OLLA“ GUM...?

Antiseptično prepiran

Čuvajte svoje največje blago — ZDRAVJE

dokazano nedosegljivo!

Krojaški mojster

IVAN HREN

Je otvoril krojaško delavnico

v Spodnji Šiški, Celovška cesta štev. 72

V svojo 25 letno prakso kot prikojevalec in mojster v večjih mestih inozemstva jamči za prvovrstno izdelavo priprostitih in finih oblek. Cene nizke.

Ugledno občinstvo se prosi za cenjeni obisk.

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko uprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi tovornimi avtomobili po dve-, tri- in sedem ton nosilnosti prevzema

SPEDICIJA TURK, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9.

Telefon interurban 2157. 81/T

NAJMODERNEJŠE VZORCE

ZAVES in PERILA

namiznih in kuhinjskih garnitur veze najfineje in najceneje

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

DALMATINOVA 13.

Entlanje, ašuriranje, predtiskanje takoj. »BREDA« žepni robci komad 2 Din.

VEČJE STAVBIŠČE

približno za 50 parcel napredaj skupno ali posamezno. Naslov pove uprava »Slov. Narodas«.

2682

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani: krepa oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. 58-T

ŠOFIRANJE

s sigurnostjo, da napravite izpit za poklicnega soferja ali samovozača, podučujem v dnevnih ali večernih urah. Vprašati takoj v Slomškovi ulici št. 27.

2656

PRODAM STROJ

za izdelovanje zidne in strešne opeke. Dela 800 do 1000 komadov na uro, ter je v popolnoma dobrem stanju. Naslov v upravi »Slov. Narodas«.

2698

Snežne čevlje in galoše

dajte pravočasno v popravilo tvrdki

Matija Trebar

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6

2656

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkočam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani. 58/T

Vsa pleskarska in soboslikarska dela

izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBŠ

družba z o. z.

pleskarstvo in soboslikarstvo

Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Klišaje

vseh vrst enobarone in večbarone izdeluje klišarna

Ljubljana

Jugoškafika

Sv. Petra nasip

št. 23

Telefon 2496